

Mısırda petrol aramaları

(Beş beynelmilel kumpanyanın rekabeti)

1937 senesinde petrol arama ve işletme hakkında vazolunan kanundan sonra Mısırda petrol imtiyazı alan şirketler 1 numaralı hartada gösterilmektedir. Mısır petrol arama permisi almak isteyen beş beynelmilel kumpanya şunlardır:

Anglo - Iranian Oil Co. Ltd.

Royal Dutch - Shell group.

Socony - Vacuum Oil Co. Inc.

Standard Oil Co. of California - The Texas Corpn.

Standard Oil Co. of New jersey.

imtiyazlar üç sınıfa ayrılmıştır:

- 1 — Arama permisi.
- 2 — Arama lisansı.
- 3 — İşletme ehliyeti.

Birinci permi petrol mevcudiyeti tahmin edilen arazide ilk araştırmayı yapmak, ikinci lisans araştırmayı daha ileriye götürmek ve sondaj ameliyesi tatbik etmek, ve üçüncü imtiyaz ise 30 sene müddetle petrol işletmek hakkını bahşetmektedir.

Yeni yapılan kanunla bir kumpanya ancak 40 Km. murabbai için permi alabilmektedir. Şu hale nazaran 100 muhtelif kumpanyanın işgal ettiği saha ancak 4,000 Km. murabbai tutar ki, bu da Mısır gibi 1 milyon Km. murabbaina yakın arazisi olan bir memleket için pek ehemmiyetsiz bir tutardır.

Halihazırda Mısırda 23 muhtelif kumpanya petrol aramaktadır.

Yukarıda izah ettiğimiz şekildeki inkişaf usulü idarî işlerin gayrimemul bir tarzda çoğalmasına sebebiyet verdiğinden hükümet arama per-

millerini 240 Km. murabbaina yükseltmiştir. Bu şekilde, fazlalaşan idarî işlerin önüne geçilmektedir.

Hartalar geçen seneni» ilkteşrindeki permi vaziyetlerini göstermekte ise de bu hartada şirket tarafından müracaat vaki olmaksızın verilen

permiler ile, şirketlerin müracaatleriyle verilen permileri ayırmak mümkün değildir. Permi verilen arazinin bir çoğunda araştırmalar yapılmış ve işletmeğe elverişli petrol bulunamadığından terkedilmiştir.

Geçen senenin ilkteşrininde verilen permi adedi 846 yi bulmuştur ki, bu 84.600 Km. murabbai bir arazi tutar, yani Mısırın % 8,5 udur. Hartalardan anlaşıldığı veçhile araştırmalar en ziyade Mısırın şimal sahasında, yani Salumdan Filistin hududuna kadar olan arazide yapılmaktadır. Süveyş kanalının her iki cihetinde de, Kızıldeniz sahilinde yapıldığı gibi, dikkatli araştırmalar yapılacaktır.

Gerek hükümet tarafından bahşolunan ve gerekse kendi hususî işletmeleri için permi verilen şirketler aşağıdaki beş gruba ayrılmıştır:

Grup	Permi No.	Saha km. Murabbai
Standard of California		
Texas	235	22.500
Standard Oil of New jersey	191	19.100
Socony - Vacuum	185	18.500
Royal Dutch - Shell	158	15.800
Anglo - Iranian Oil Co.	77	7.700

Halihazırda Royal Dutch — Shell ve Anglo — Iranian Co. araştırmalarını birlikte yaptıklarından permi adedi ve işgal ettikleri mesaha tutarı Standard of California — Texas grupnunkiler kadardır.

Mısırdaki şirketlerde hükümet kontrolü başladığındanberi istihsalâtta tezayüt göze çarpmaktadır ki, bu da aşağıdaki cetvelde görülüyor.

Sene	Ton	Sene	Ton
1931	280.373	1935	173.658
1932	260.881	1936	174.696
1933	228.790	1937	163.518
1934	211.291	1938 (takr.)	220.000

Mısırdaki petrol ariyan bütün gruplar geniş sahalarda jeofizik metodlarla petrol aramasına devam etmektedirler.

"Anglo - Iranian" ve Royal Dutch - Shell":

Yukarda mevzuubahs ettiğimiz veçhile bu iki grup müştereken çalışmaktadırlar. 1938 senesi 1 inci teşrinde mezkûr grupun branşlarına verilen permi ve arazi miktarını aşağıdaki cetvelde görürüz:

	Permi No.	Mesaha (takr.) Km. murabbai
Anglo Iranian Oil Co. Ltd.		
Anglo - Iranian Oil Co. (Mısır) Ltd.	40	4.000
d'Arcy Exploration Co. (Mısır) Ltd.	37	3.700
Yekûn	77	7.700

Royal Dutch-Shell grubu

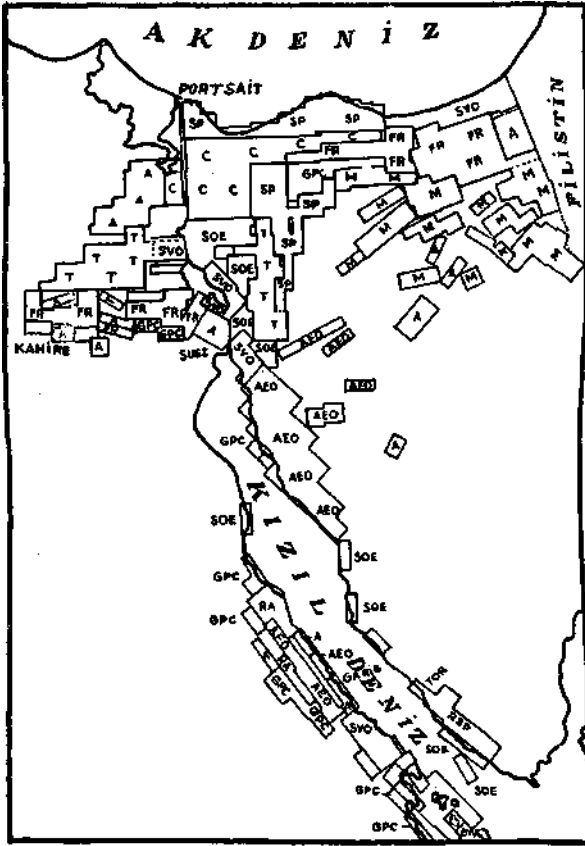
	Permi No.	Mesaha (takr.) Km. murabbai
Anglo-Egyptian Oil Fields, Ltd.	38	3.800
Belpetrole (Mısır) St.	40	4.000
Red Sea Petroleum Co. Ltd.	40	4.000
Shell Co. (Mısır), Ltd.	40	4.000
Yekûn	158	15.800

Birleşik olarak çalışan bu iki grup Kızıldeniz sahilinde, Sinai ve Mısırın garbindeki sahalarda geniş mikyasta araştırmalar yapmışlardır. Tatbik edilen jeolojik metodlardan maada havaî ve gravimetrik istikşaf ve sondaj ameliyeleri de yapılmaktadır.

Ras Garipde üç kuyu muvaffakiyetle açılmış ve günde ceman 600 tonluk bir istihsal elde edilmiştir. Bundan maada iki kuyu daha açılmaktadır.

Süveyş ve Hurgada petrol sahaları arasında yer alan bu stürüktür A. E. O. teknolojistleri tarafından zengin bir arazi olarak kabul edilmişse de, modern usullerle tetkiki meselesi, maden kanununun mevkii meriyete gireceği zamana kadar talik edilmiştir.

1921 den 1925 e kadar olan zaman zarfında Ras Garip sahasında iki kuyu açılmışsa da, pek az petrol emaresi görülerek 1,275 ve 3,745 kadem derinliğine kadar inilmiş olan bu kuyular bilâhare terkedilmiştir.

1926 senesinde (torşin) usulü ve jeofizik usuller tatbik edilmiş ve yukarda ismi geçn sahanın 5 Km. şimalinde antiklinal bir strüktürde kuvvetli emareler görülmüştür.

Yeni çıkan kanunla alınan bir permiden sonra da gravimetrik istikşaf usulleri tatbik edilmiş ve ilk netice alınmıştır. 1937 senesi birinci kânun başlangıcında mekşuf arazide sondaj başlamış ve sene sonuna kadar 930 kadem derinliğine inilmiştir. Nisanda tekmil edilen bu kuyudan iki günlük bir tecrübe neticesinde günde 0.923 graviteli 150 ton petrol istihsal edildiği görülmüştür.

Ras Garipte açılan 2 numaralı kuyu, geçen temmuzda 2,490 kademe kadar inilmiş ve 14 saatte 112 ton İstihsal yapılmıştır. Aynı mahalde açılan 3 numaralı kuyu birinci teşrinde sona ermiş ve 2,490 kadem derinleştirilmiş; 24 saatlik bir

tecrübe yapılarak 315 ton petrol istihsal edilmiştir.

Memur ve amele için ev, büro ve depolar ile makine dairesi ve saire inşa edildikten maada Süveyşe ham petrol nakli için deniz altı hattı da işlemeğe açılmıştır.

Socony - Vacuum Oil Co. Inc:

Socony Vacuum Oil Co. Inc. ve şerikleri tarafından muaddel maden kanunu neşrindenberi alınan imtiyaz adedi 200 e yakın olup takriben 5 milyon dönümlük bir saha mezkûr şirketler tarafından işgal edilmektedir. 1938 birinci teşrininden itibaren ise permi vaziyeti şu şekildedir:

	Permi No.	Mesaha (takr.) Km. murabbaı
Socony - Vacuum Oil Co. Inc.	40	4,000
Franklin Railway Oil Corpn.	40	4,000
General Petroleum Co. Inc.	36	3,600
Magnolia Petroleum Co. Inc.	40	4,000
Supreme Pacific Oil Co. Inc.	29	2,900
Yekûn	185	18,500

Hartalarda görüldüğü veçhile bu permiler bilhassa Kızıldeniz sahili ve şimalî Sinai sahaları için alınmıştır. Mezkûr havalideki araştırmalar gravimetrik, torşin, seismograph usullerile yapılmıştır. Şimalî Sinai de iki muhtelif mıntakada gravimetre usulü tatbik edilmektedir, iki mutahassis grupu Süveyş mıntakasında jeoloji araştırmalar yapmaktadır.

Socony - Vacuum tarafından ilk kuyu Kızıldeniz sahilinde Dişet et Daba da açılmış fakat petrole tesadüf edilmemiştir.

Sondaj makineleri Kızıldenizinde, Hurgada petrol sahasından 10 km. uzakta olan Gifun Sa-

gir adasına nakledilerek sondajlara başlanmıştır. Buradaki kuyunun birinci kânun ortalarına kadar açılmış olması icap ettiği halde fazla bir terakki görülmemiştir.

Standard of California - Texas Corpn:

Bu grup Stad. Oil Co. of California ile Texas Corporation'dan müteşekkil olup Mısır petrol arama işlerinde pek büyük bir rol oynamaktadır. Birinci teşrin 1938 de mezkûr grubun imtiyaz vaziyeti berveçhi atidir:

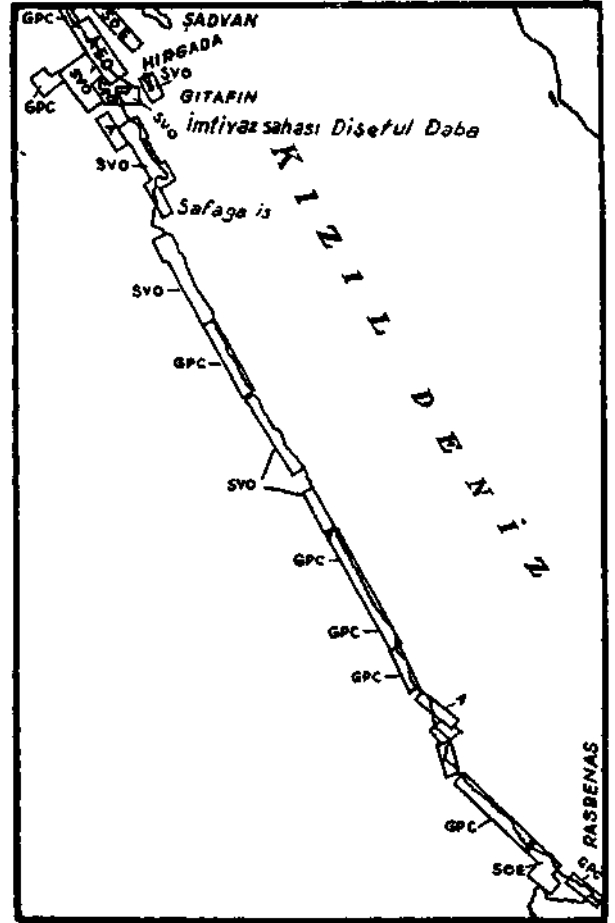
	Permi No.	Mesaha (takr.) Km. murabbar
Stad. Oil Co. of California :-		
Soc. California Egyptienne des Petrols	40	4,000
California Mediterranean Petroleum Co. Ltd.	39	3,900
Egyptian Desert Petroleum Co. Ltd.	40	4,000
The Texas Corpn :- Soc. Texas Egyptienne des Pétroles	36	3,600
Texas Mediterranean Petroleum Co. Ltd.	40	4,000
Levont Petroleum Co. Ltd.	40	4,000
Yekûn	235	23,500

Tahmin edildiğine göre imtiyazı verilen bazı sahalarda araştırmalar yapılmış ve petrol bulunamıyarak terkedilmiştir. Mezkûr iki kumpanya imtiyazını aldıkları sahalarda geniş mikyasta jeofizik - gravimetri'k ve seismik usullerle araştırmalar yapmaktadırlar.

Mısırın şimal kısmında yapılan bu araştırmalar neticesi, strüktürün müsait olduğu tahmin edilmekte ise de kat'î bir hüküm verebilmek için elimizde müspet neticeelr mevcut değildir.

Stand. Oil Co. of New Jersey:

Mezkûr kumpanya ve şerikleri birinci kânun 1938 de 204 arama permi için müracaat etmişlerse de bunun 101 i verilmiş ve geri kalan 103 ü talik edilmiştir. Verilen 101 permiye ilâveten mezkûr gruba bir de işletme ruhsatıyesi verilmiştir.

Birinci teşrin 20 de mezkûr kumpanyaların permi vaziyeti berveçhi atidir:

	Permi No.	Mesaha (takr.) Km. murabbar
Standard Oil Co. of Egypt S. A.¹	40	4,000
Agwi Petroleum Corpn. Ltd.	38	3,800
Beckwith and Co. Ltd.	1	100
British Mexican Petroleum Co. Ltd.	40	4,000
Redline - Glico, Ltd.	40	4,000
Romano-Americana S. A.	40	4,000
Yekûn	199	19,900

Bu gruplar, araştırmaya yapılan sahada gravimetrik, magnetometrik usuller tatbik etmekteiler ise de sondaj ameliyesine ait henüz hiçbir haber alınmamıştır.

Krokilerdeki rumuzlar

A Agwi Petroleum Corpn., Ltd.
AEO Anglo-Egyptian Oilfields, Ltd.
AI Anglo-Iranian Oil Co. (Egypt), Ltd.
BW Beckwith and Co., Ltd.
B Belpétrole (Egypte), S. A.
BM British Mexican Petroleum Co., Ltd.
CM California Mediterranean Petroleum Co., Ltd.
D D'Arcy Exploration Co., Egypt.
ED Egyptian Desert Petroleum Co., Ltd.
FR Franklin Railway Oil Corpn.
GP General Petroleum Co., Inc.
LP Levant Petroleum Co. Ltd.

M Magnolia Egyptian Petroleum Co. Ltd.
RSP Red Sea Petroleum Co., Ltd.
RLG Redline Glico, Ltd.
RA Romana-Americana, S. A.
SH Shell Co. of Egypt, Ltd.
C Soc. California Egyptienne des Petroles.
T Soc. Texas Egyptienne des Petroles.
SVO Socony-Vacuum Oil Co., Inc.
SOE Standard Oil Co. of Egypt, S. A.
SP Supreme Pacific Oil Co. Inc.
TM Texas Mediterranean Petroleum Co. Ltd.